

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Факультет фізичного виховання

Кафедра фізичної терапії, фізичного виховання і біології

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Перший проректор

С. Набока

«27» червня 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ СПАДКОВОСТІ

підготовки здобувачів

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою

Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

(назва програми)

мова навчання українська

Розробник: Клименко Ю.С., кандидат біологічних наук, доцент кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології ДВНЗ «ДДПУ».

Рецензенти:

Дичко В.В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології ДВНЗ «ДДПУ».

Євтухова Т.А. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри природничо-математичних дисциплін та інформатики ДВНЗ «ДДПУ».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри фізичної терапії, фізичного виховання і біології

Протокол № 8 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри фізичної терапії,

фізичного виховання та біології _____ В.В. Дичко

Погоджено групою забезпечення спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

Керівник групи забезпечення _____ І.В. Кушакова

Затверджено та рекомендовано до впровадження вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 90	Рік підготовки:	
	4-й	4-й
	Семестр	
	8-й	8-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 2,6 / 0,7 самостійної роботи здобувача – 2,3 / 4,2	Лекції	
	24 год.	8 год.
	Практичні	
	24 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	42 год.	76 год.
Вид контролю: залік		

Мета вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми спадковості» полягає у вивченні особливостей спадкування та мінливості нормальних та патологічних ознак людини, ознайомлені студентів з сучасними уявленнями про спадкові захворювання зі спадковою схильністю, з методами, що використовуються в генетиці людини.

**2. Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (вибіркової)
«Сучасні проблеми спадковості»**

Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
<ul style="list-style-type: none"> • знати природу спадкових захворювань людини, їх етіології, патогенези, причини широкого клінічного поліморфізму етіологічно єдиних форм і генетичної гетерогенності клінічно подібних станів; • знати підходи і методи виявлення індивідів з підвищеним ризиком розвитку мультифакторіальних захворювань; • знати методи діагностики найпоширеніших форм спадкової патології; • знати цілі, методи і можливості медико-генетичного консультування, пренатальної діагностики і просіюючих (скринуючих) програм; • знати цілі і можливості сучасних методів цитогенетичної, біохімічної та молекулярно-генетичної діагностики; • знати принципи взаємодії медико-генетичної служби з усіма службами практики охорони здоров'я; • вміти відрізнити природжену та спадкову патологію; • вміти визначати клінічні особливості спадкової патології; • вміти оцінити діагностичну, прогностичну цінність симптомів, що виявляються, і морфогенетичних варіантів (мікроаномалій розвитку); 	<p>Словесний метод (лекції проводяться з використанням наочного методу – застосуванням презентацій, відеоматеріалів, демонстрація теоретичного матеріалу, обговорення, дискусія, аналіз);</p> <p>Практичний метод (практичні заняття – проведення дискусій, бесід, інтерактивні методи (мозковий штурм, робота у групах), аналіз конкретних генетичних задач, ситуацій, розробка презентацій, реферативна робота);</p> <p>В рамках самостійної роботи використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання відповідно до типу та складності завдання.</p>	<p>Вхідний (бесіда). Поточний контроль (письмові роботи у формі рефератів, презентацій, доповідей); усне опитування; письмове опитування (тестування, розв'язання задач, відповіді на питання) Вирішення компетентісно-орієнтованих практичних завдань; поточні та контрольні тестування; Підсумковий контроль (залік)</p>

<ul style="list-style-type: none"> • вміти правильно зібрати генетичний анамнез, скласти родовід, визначити тип успадкування; • вміти характеризувати найпоширеніші форми спадкової патології		
--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	зокрема			усього	зокрема		
л		пр	с.р.	л		пр	с.р.	
Тема 1. Спадковість і патологія. Роль спадковості в патології людини	8	2	2	4	7	1		6
Тема 2. Методи медичної генетики	8	2	2	4	11	1		10
Тема 3. Пропедевтика спадкової патології	10	2	2	6	13	2	1	10
Тема 4. Моногенні хвороби	14	4	4	6	13	2	1	10
Тема 5. Хромосомні хвороби	14	4	4	6	13	2	1	10
Тема 6. Мітохондріальні хвороби	14	4	4	6	13	2	1	10
Тема 7. Хвороби зі спадковою схильністю	14	4	4	6	13	2	1	10
Тема 8. Профілактика спадкової патології	8	2	2	4	13	2	1	10
Усього годин	90	24	24	42	90	8	6	76

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Лекція 1. Спадковість і патологія. Роль спадковості в патології людини.	2	1
2	Лекція 2. Методи медичної генетики.	2	1
3	Лекція 3. Пропедевтика спадкової патології.	2	2
4	Лекція 4. Моногенні хвороби.	4	2
5	Лекція 5. Хромосомні хвороби.	4	2
6	Лекція 6. Мітохондріальні хвороби.	4	2
7	Лекція 7. Хвороби зі спадковою схильністю.	4	2

8	Лекція 8. Профілактика спадкової патології.	2	2
	<i>Разом:</i>	24	8

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Генетика окремих форм моногенних хвороб.	2	
2	Методи дослідження спадковості людини.	2	
3	Спадкові хвороби обміну.	2	1
4	Хромосомні хвороби та методи їх діагностики.	4	1
5	Загальна характеристика мітохондріальної патології.	4	1
6	Уроджені вади розвитку.	4	1
7	Рівні і шляхи проведення профілактики спадкових хвороб.	4	1
8	Методи профілактики спадкової патології	2	1
	<i>Разом:</i>	24	6

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Загальні закономірності патогенезу моногенної патології	4	6
2	Цитогенетичний метод вивчення спадковості	4	10
3	Спадкові хвороби обміну	6	10
4	Хромосомні хвороби та методи їх діагностики	6	10
5	Клініка найбільш поширених мітохондропатій.	6	10
6	Медико-генетичне консультування як вид спеціалізованої медичної допомоги населенню	6	10
7	Рівні і шляхи проведення профілактики спадкових хвороб	6	10
8	Основи екологічної генетики, фармакогенетики	4	10
	<i>Разом:</i>	42	76

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

1) усні опитування на практичних заняттях – індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда (оцінюється рівень розуміння здобувачем теоретичного матеріалу, вміння формулювати запитання по темі та давати на нього відповідь, якість підготовки домашнього завдання);

2) перевірка практичних завдань на практичних заняттях – письмове тестування; вирішення дослідницьких задач; в тому числі перевірка вміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань; перевірка результатів виконання завдань для самостійної роботи.

3) залік, як форма контролю, передбачає зарахування здобувачеві балів, накопичених за результатами поточного оцінювання з навчальної дисципліни (за наявності у здобувача не менше 60 балів за поточну роботу – без додаткового опитування) й не вимагає обов'язкової присутності здобувача вищої освіти. Здобувач має право (за бажанням) підвищити власний результат оцінювання в балах з навчальної дисципліни, шляхом виконання завдань самостійної роботи, але не пізніше ніж до початку екзаменаційної сесії.

7. Рекомендована література

Основна

1. Клименко Ю. С. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Сучасні проблеми спадковості» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Донбаський державний педагогічний університет. Слов'янськ : Вид-во ДДПУ, 2022. 80 с.

2. Медична генетика : підруч. / О.Я. Гречаніна, Р. Хоффман, Р.В. Богатирьова [та ін.]; за ред. О.Я. Гречаніної, Р.В. Богатирьової, О.П. Волосовця. К.: Медицина, 2021. 536 с.

3. Медична біологія: підручник / за ред. В.П. Пішака, Ю.И. Бажори. Вінниця: Нова книга, 2018. 656 с.

4. Метаболічні хвороби: навч. посібник / Гречанина Ю.Б., Гречанина Е.Я., Белецкая С.В. Харьков: ХНМУ, 2020. 204 с.

5. Чупашко О. Я., Корчинська О. С., Парижак С. Я., Одноріг Л. О., Воробець З. Д. Методичні вказівки до практичних занять з медичної генетики (курс за вибором) для студентів I курсу медичного факультету. Львів: Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького, 2019. 60 с.

Додаткова

6. Генетика : Контрольні роботи і методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для студентів II курсу біологічного факультету заочної форми навчання. Вид. 4-є, доповнене / Тетяна Павлівна Лісовська. Луцьк: Друк ПП Іванюк В.П., 2019. 29 с.

7. Генетика з основами розведення та відтворення сільськогосподарських тварин / навчально- методичний посібник // С. Л. Войтенко, О.О. Васильєва, Л.В.Вишневський, Б.С.Шаферівський. Полтава : ПП Астроя, 2018. 213 с.

8. Кушакова І. В., Бобирєв В. Є., Дичко О. А., Курільченко І. Ю. Методика проведення експериментів на уроках біології. Навч. посібник Слов'янськ: Вид-во Б.І. Маторіна, 2018. 146 с.

9. Медична біологія / за ред. В. П. Пішака, Ю. І. Бажори. 2-ге вид., перероб. та доп. Вінниця: Нова книга, 2019. 608 с.

10. Медична біологія: посіб. з практ. занять / за ред. О. В Романенка. К.: Здоров'я, 2021. 372 с.

11. Медична біологія: підручник / За ред. В. П. Пішака та Ю. І. Бажори. Вид. 3-тє. Вінниця: Нова книга, 2020. 608 с.

12. Науково-методичний журнал з книжковим додатком Біологія 2016 – 2020 роки.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. https://issuu.com/novaknyha/docs/pishak_medychna_biologiya
2. <https://masterok.livejournal.com/3822559.html>
3. <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/book/b-2.pdf>

9. Посилання на дистанційний курс

Вивчення навчальної дисципліни «Сучасні проблеми спадковості» може відбуватися дистанційно або змішано на платформі Moodle ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=1639> денна

<http://212.3.125.77:9090/moodle/course/view.php?id=1796> заочна

Дистанційний курс розраховано на вісім тем. Кожна тема містить такі компоненти: лекції, практичні заняття, дослідницькі задачі, завдання до самостійної роботи.